

Nr 26.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om utredning angående åtgärder för underlättande av trålfisket på västkusten.

(2:a avd.)

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 80 av herr *Gustavson* och II: 152 av herr *Pettersson* i Dahl *m. fl.*, har hemställts, »att riksdagen må besluta anhålla hos Kungl. Maj:t att företa en förutsättningslös utredning angående i motionerna påtalade förhållanden».

De åtgärder, som av motionärerna föreslagits skola utredas, äro 1) inflyttande av trålgränsen till lämpligare avstånd från land, 2) utmärkning med bojar av vrak på svenska fiskares fiskeplatser i Kattegatt och Skagerack och 3) utgivande av speciella sjökort till fiskets tjänst över Kattegatt och Skagerack samt över andra områden, där svenska fiskare i större antal bedriva fiske.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för motionärernas hemställan, får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet har i vederbörlig ordning införskaffat utlåtanden över motionerna från lantbruksstyrelsen, som därvid överlämnat yttrande från fiskeriintendenten i Västerhavets distrikt, sjökarteverket och lotsstyrelsen, varjämte utskottet berett Svenska västkustfiskarnas centralförbund tillfälle att avgiva yttrande i ämnet.

Lantbruksstyrelsen har i sitt utlåtande förordat, att lotsstyrelsen erhölle i uppdrag att i den utsträckning, som kunde anses skälig, utmärka för det svenska fisket särskilt hinderliga vrak samt att sjökarteverket anmodades att vid framställningen av sjökort även beakta fiskets behov. Av utlåtandet må här återgivas följande.

Vad angår förslaget om inflyttning av trålgränsen är, som motionärerna anföra, enligt fiskeristadgan den 17 oktober 1900 trålfiske icke tillåtet på svenskt territorialvatten. Den s. k. trålgränsen sammanfaller alltså med territorialgränsen, vilken i allmänhet löper på ett avstånd av fyra distansminuter utanför kusten. Kungl. Maj:t äger dock befogenhet att meddela tillstånd till trålfiske även innanför territorialgränsen. I åtskilliga fall har även, när särskilda skäl förelegat, trålfiske tillåtits även på svenskt territorialvatten. Då emellertid detta fiske otvivelaktigt kan vara till stort hinder för det fiske, som bedrives nära kusten, och då det är bekant, att trålfiske ödelägger mycket småfisk som vanligen uppehåller sig i de grundare områdena i kustens närhet, måste en generell inflyttning av trålgränsen

väcka starka betänkligheter. Ur fiskevårdssynpunkt reses också allt oftare krav på att trålfisket måtte förbjudas inom åtskilliga områden, där det nu är tillåtet. På grund härav och då vid behov medgivande utan alltför lång omgång kan lämnas till ifrågasvarande fiske innanför den nuvarande trålgränsen, synes knappast skäl föreligga för en allmän inflyttning av denna gräns.

Vad angår den ifrågasatta utmärkningen av vrak i Kattegatt och Skagerack må framhållas, att sjunkna fartygsvrak ofta medföra stora olägenheter, särskilt för trålfisket, därigenom att trålarna sönderslitas eller fastna i vraken. Särskilt efter sista världskriget har också antalet vrak högst betydligt ökat, varigenom ej obetydliga områden stängts för trålfisket. Att uppsöka och effektivt utmärka alla dessa vrak, som ofta ligga på djupt vatten, långt från närmaste kust, torde emellertid få anses nästan omöjligt. Utläggning och underhåll av hojar ute i öppna havet är också förenat med betydande kostnader. Det torde också vara föga sannolikt, att man nu skulle kunna uppnå någon högre grad av internationell samverkan på detta område. Även om det ur fiskets synpunkt skulle vara synnerligen önskvärt, om verkligt effektiva åtgärder kunde vidtagas för att avlägsna de stora olägenheter, som vraken utgöra, torde därför någon mer omfattande verksamhet i detta syfte åtminstone under nuvarande förhållanden icke vara möjlig att åstadkomma. Däremot synes det skäligt om allmänna medel kunde ställas till förfogande för utmärkning efter ansökning i varje särskilt fall av några få särskilt hindersamma vrak i närheten av svenska kusten. Denna utmärkning borde givetvis handhavas av lotsstyrelsen. Ifrågasvarande åtgärder borde självfallet vidtagas ej blott beträffande vrak, som äro till hinder för trålfisket, utan även beträffande sådana, vilka kunna anses vara till skada för fisket över huvud taget inom ett område.

Beträffande slutligen utgivandet av särskilda sjökort till fiskets tjänst så är det tydligt, att även en dylik åtgärd vore gagnelig. Erfarenheten har emellertid visat, att det är svårt att framställa ett sjökort så beskaffat, att man endast med ledning av detsamma utan risk kan avgöra, om t. ex. bottenförhållandena tillåta användning av ett visst fiskeredskap. Åtminstone gäller detta sjökort över större områden. Härav följer emellertid ej, att icke ett gott och detaljrikt sjökort kan vara till mycket stort gagn för fisket. Våra nuvarande sjökort ha så gott som uteslutande tillkommit för att tjäna sjöfartens behov. De sakna därför i stor utsträckning eller innehålla endast knapphändiga uppgifter av särskild betydelse för fisket. Lantbruksstyrelsen finner det dock därför knappast erforderligt med särskilda sjökort för fisket. Däremot skulle mycket vara vunnet, om vid nyutgivning eller revidering av sjökort för sjöfarten större hänsyn toges till fiskets behov av uppgifter om djupförhållanden, bottenbeskaffenhet o. s. v. Önskvärt vore även om vrak, som kunna antagas bli kvarliggande, kunde utmärkas. Det torde emellertid närmast böra ankomma på sjökarteverket att bedöma, i vad mån här antydda önskemål beträffande sjökorten äro möjliga att förverkliga. Någon större utredning rörande detta spörsmål synes däremot icke vara erforderlig.

Lotsstyrelsen har beträffande den föreslagna utmärkningen av vrak anført i huvudsak följande.

Antalet vrak utanför rikets västkust har under senaste världskrig ökat högst avsevärt. Det torde icke vara möjligt att utan omfattande undersökningar kunna exakt ange belägenheten av alla dessa vrak. *Lotsstyrelsen* har inhämtat, att trålfisket plägar bedrivas endast inom vissa begränsade

områden. Med hänsyn härtill synes det lotsstyrelsen till fyllest, om allenast de för trålfisket mest hindersamma vraken utmärkas medelst lys- och ljudbojar. Utan närmare utredning synes det styrelsen emellertid icke vara möjligt att exakt angiva det antal dylika bojar, som erfordras för sagda ändamål. Enär all till lotsverkets disposition stående bojmateriel för närvarande är tagen i anspråk å ordinarie bojstationer samt för utmärkning av minsvepta områden och farleder, kunna några bojar för närvarande icke disponeras för en dylik utmärkning av vrak. Bojar för sagda ändamål torde därför få nyanskaffas. Med rådande materialbrist och leveranssvårigheter beräknar styrelsen, att en dylik nyanskaffning kommer att taga en tid av flera år. De för ändamålet lämpliga bojarna betinga för närvarande ett anskaffningspris av cirka 22 000 kronor per styck. För anskaffning och underhåll av här föreslagna bojar torde särskilda medel böra anvisas. Styrelsen får i detta sammanhang framhålla, att styrelsen saknar såväl erforderlig materiel som penningmedel för verkställande av sådan bottenvepning, som skulle erfordras för att lokalisera vraken före utläggandet av bojarna.

Sjökarteverket, som endast yttrat sig över förslaget om utgivande av speciella sjökort till fiskets tjänst över Kattegatt och Skagerack, har inledningsvis erinrat, att utarbetande och utgivning av fiskekartor icke fölle inom verkets arbetsområde. Därest de föreslagna kartorna ansåges böra komma till utförande, borde därför bestyret därmed anförtros den blivande fiskeristyrelsen. Ifrågavarande arbete borde emellertid ske i samråd med sjökarteverket, som förfogade över såväl hydrografiskt källmaterial som kartteknisk expertis.

Efter en redogörelse för de sjökort, som lämpligen kunde användas som underlag för upprättande av fiskekartor, har sjökarteverket uttalat, att goda dylika sjökort redan finnes över hallandskustens farvatten. Däremot kunde ämbetsverket icke förorda, att fiskekartor utarbetades på grundval av nuvarande otillfredsställande kartmaterial över bohuskusten. Därmed borde anstå, till dess nya sjökort över området färdigställts, vilket beräknats taga en tid av minst 15 år.

I anslutning härtill har sjökarteverket framhållit, att Hafsfiskeföreningen i Göteborg år 1914 utgav en »Fiskespecial», som utarbetats på uppdrag av hydrografisk-biologiska kommissionen. Slutligen har ämbetsverket erinrat, att det nuvarande svenska sjökortet nr 12 Nordsjön i skalan 1:1 000 000 innehölle vissa anvisningar för trålfisket i detta farvattens östra delar.

Svenska västkustfiskarnas centralförbund har tillstyrkt bifall till motionerna.

Utskottet. I syfte att underlätta trålfisket på västkusten har i förevarande motioner hemställts om viss utredning. Denna utredning bör enligt motionärernas mening taga sikte på att åstadkomma följande åtgärder, nämligen trälgränsens inflyttning närmare land, utmärkning av för trålfisket hinderliga vrak samt utgivande av speciella sjökort för fiskets tjänst.

Vad angår trälgränsens inflyttning närmare land vill utskottet erinra, att generellt förbud mot fiske med trål på svenskt territorialvatten medde-

lats i fiskeristadgan den 17 oktober 1900. Denna stadga faller inom Kungl. Maj:ts egen lagstiftning och kan alltså ändras utan något riksdagens beslut. Enligt vad utskottet inhämtat ha fiskare i Bua i Halland hos Kungl. Maj:t i januari 1948 hemställt om viss inflyttning av trålgränsen. Nämda framställning är för närvarande föremål för remissbehandling. Med hänsyn till att förevarande fråga sålunda delvis redan befinner sig under Kungl. Maj:ts prövning anser sig utskottet icke böra tillstyrka någon riksdagens åtgärd i anslutning till motionerna i denna del.

Beträffande de övriga två spörsmålen, utmärkning av vrak och utgivning av fiskekort, är utskottet av den uppfattningen, att dylika åtgärder skulle vara till stort gagn icke endast för trålfiskare utan även för fiskare över huvud taget. Av lotsstyrelsens och sjökarteverkets i ärendet avgivna utlåtanden framgår emellertid, att vissa hinder synas förligga för ett genomförande av de föreslagna åtgärderna under de närmaste åren. Sålunda har uttalats, att några bojar för utmärkning av vrak för närvarande icke funnes disponibla och att anskaffning av sådana med hänsyn till rådande materialbrist och leveranssvårigheter skulle taga en tid av flera år. Även för utgivning av fiskekort förelåge vissa svårigheter på grund av att det förefintliga kartmaterialet på västkusten i vissa avseenden vore av mindre god beskaffenhet och föga lämpat att läggas till grund för utarbetande av dylika kort. En utredning på av motionärerna föreslaget sätt torde sålunda icke komma att giva några resultat, som kunna förverkligas under de närmaste åren. Med hänsyn härtill och då förevarande frågor synas vara av sådan beskaffenhet att det torde böra ankomma på den blivande fiskeristyrelsen att närmare överväga desamma, anser utskottet motionerna även i återstående del icke böra bifallas av riksdagen.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att de likalydande motionerna I: 80 och II: 152 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 29 april 1948.

På jordbruksutskottets vägnar:

ABEL ANDERSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Alfred Andersson, Anderberg, Hjalmar Nilsson, Svedberg, Jonsson, Bror Nilsson, Hollertz och Osvald; samt

från andra kammaren: herrar Andersson i Löbbo, Liedberg, Andersson i Tungelsta, Andersson i Surahammar, Jacobson i Vilhelmina, Pettersson i Rosta, Svensson i Ljungskile och fru Eriksson.